

Budapest, 2003. augusztus 8.
/2003

Medgyessy Péter úr
a Magyar Köztársaság miniszterelnöke
Budapest

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Miután elvégeztük a Pénzügyminisztérium 2004. évi költségvetési elképzeléseiről nyilvánosságra hozott anyagok előzetes elemzését, engedje meg, hogy megosszuk Önnel véleményünket.

Egyetértünk azzal, hogy határozott intézkedéseket kívánnak tenni az államháztartás hiányának mérséklésére. Üdvözljük, hogy ezeket az elképzeléseket még kellő időben nyilvános vitára bocsátották. Örvendetesnek tartjuk, hogy szakítanak azzal a korábbi hibás gyakorlattal, amely az állami újraelosztás mértékének folyamatos csökkentésére irányult. A nemzetközi tapasztalatok ugyanis azt mutatják, hogy nincs szoros összefüggés az újraelosztás mértéke és a társadalmi-gazdasági fejlődés között, sőt esetenként az újraelosztás csökkentése akár válságos helyzethez is vezethet. A javasolt intézkedések néhány elemével szintén egyetértünk – annál is inkább, mert évek óta szorgalmazzuk ezek meghozatalát.

Ugyanakkor összességében súlyosan elhibázottnak tartjuk a Pénzügyminisztérium 2004. évi költségvetési és adóterveit. Úgy látjuk, hogy megvalósításuk esetén jelentős mértékben romlik az ország versenyképessége, növekszenek a társadalmi feszültségek, és számottevően erősödik a környezet szennyezése. Ezek a tervek többnyire szöges ellentétben állnak az Európai Unió felé vállalt kötelezettségeinkkel, a Kormány programjával, valamint az Ön kötelezettségvállalásaival is. Egy részük alkotmányossági szempontból is megkérdőjelezhető.¹ Az elképzelések megalapozatlanságra utal az is, hogy mindkét kormánypárt jeles képviselői is éles bírálattal illették azokat. Ez egyúttal arra is enged következtetni, hogy a Kormányon belül is törekvés mutatkozik a költségvetést jobbitó javaslatok megfontolása és elfogadása iránt.

Aggodalmainkat nagy mértékben fokozza hogy a javasolt intézkedésekkel kapcsolatban nem készült el sem a jogalkotásról szóló törvény által előírt társadalmi-gazdasági vizsgálat², sem a környezetvédelmi törvény által előírt környezetvédelmi elemzés³. Amennyiben a Pénzügyminisztérium ily módon terjeszti javaslatait jóváhagyásra a Kormány elé, akkor súlyos törvénysértést követ. Ezeknek a vizsgálatoknak az elkészítése a törvényi előírásokon túlmenően azért is elengedhetetlen, mert ezáltal hatalmas károk bekövetkezése kerülhető el, illetve az ország érdekeinek leginkább megfelelő intézkedések elfogadására kerülhet sor.

Meggyőződésünk, hogy – a Pénzügyminisztérium jelenlegi, előzetes elképzeléseivel ellentétben – létezik olyan megoldás, amely egyaránt javítja az ország versenyképességét, mérsékli a társadalmi feszültségeket, és javítja környezetünk és egészségünk állapotát.

Levelünkhöz mellékeljük értékelésünket a Pénzügyminisztérium javaslatainak egyes elemeiről, valamint konkrét javaslatainkat a megoldás elősegítésére.

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Kérjük Önt, hogy haladéktalanul hozzon megfelelő intézkedéseket az említett súlyos törvénysértések elkerülésére, valamint a társadalmi szervezetek bevonásával egy olyan költségvetési és adójavaslat elkészítésére a 2004. évre, amely nemcsak egyes szűk érdekcsoportok rövid távú anyagi előnyeit, hanem az egész társadalom érdekeit szolgálja.

Tisztelettel:

Lukács András
elnök

Mellékletek:

1. Többletelvonások és -kiadások terve 2004-re a Pénzügyminisztérium javaslatai szerint és a Levegő Munkacsoport értékelése ezen javaslatokról
2. A Levegő Munkacsoport javaslatai 2004. évi állami többletbevételekre, illetve kiadás-csökkenésekre

¹ Az Alkotmánybíróság 28/1994. számú határozatában kimondta, majd ezt követően több határozatában is megerősítette, hogy „az állam a környezetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét nem csökkentheti”.

² A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 18. §-ának (1) bekezdése kimondja: „A jogszabály megalkotása előtt – a tudomány eredményeire támaszkodva – elemezni kell a szabályozni kívánt társadalmi-gazdasági viszonyokat, az állampolgári jogok és köteleességek érvényesülését, az érdekösszeütközések feloldásának a lehetőségét, meg kell vizsgálni a szabályozás várható hatását és a végrehajtás feltételeit. Erről a jogalkotót tájékoztatni kell.”

³ A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 43. §-a kimondja: „(1) A környezetvédelemmel összefüggő törvényjavaslat és más jogszabály, az ország társadalmi-gazdasági tervei, területfejlesztési koncepciói, továbbá a regionális hatást eredményező döntések előkészítője köteles az intézkedés környezetre gyakorolt hatásait vizsgálni és értékelni, s azt vizsgálati elemzésben összefoglalni. (...) (3) A környezetvédelemmel összefüggő gazdasági szabályozó eszközök (vám-, adó- és illetékszabályok stb.) bevezetésére irányuló szabályozások, továbbá jelentős módosítások esetében a vizsgálati elemzést minden esetben el kell végezni.”

Többletelvonások és -kiadások terve 2004-re a Pénzügyminisztérium javaslatai szerint és a Levegő Munkacsoport értékelése ezen javaslatokról

Költségvetési bevételek

Sor-szám	A Pénzügyminisztérium javaslata	Milliárd forint	A Levegő Munkacsoport értékelése
1.	Személyi jövedelemadó		„Magyarországnak az uniós csatlakozás megalapozására szolgáló középtávú gazdaságpolitikai programja 2002.” a következőket mondja ki: „A Kormány egyik legfontosabb feladatának a foglalkoztatási ráta általános emelését tekinti, összhangban az EU azon célkitűzésével, hogy a tagállamokban 2010-ig összességében 70 százalékra növekedjen a foglalkoztatási szint. Ezt a Kormány elsősorban az élők munkaterheinek csökkentésével , a munkaerőpiac rugalmasabbá tételével, a munkahelyteremtés ösztönzésével és a meglévő munkahelyek megtartását szolgáló intézkedésekkel kívánja elősegíteni.” (Kiemelés tőlünk) Magyarországon jelenleg a foglalkoztatási szint 50 százalék. Nálunk egy aktív dolgozóra egy inaktív személy jut, míg a legtöbb EU-tagországban két aktív dolgozóra jut egy inaktív személy. Ez versenyképességünk egyik legnagyobb akadálya. Ha a Kormány növeli az élők munkaterheit, akkor a kinyilatkoztatott szándékával éppen ellentétes hatást ér el: még tovább csökken a foglalkoztatottság egyébként is katasztrofálisan alacsony szintje. A versenyképességi problémák mellett ez jelentősen növeli a társadalmi ellentéteket, hozzájárul a deviáns, bűnöző cselekedetek elterjedéséhez, az emberek széles rétegeinek szellemi, lelki és fizikai leépüléséhez.
2.	Az alsó sávhatár nem nő a meghirdetett 800 ezer forintra, a felső pedig 1,5 millióra — marad 650 ezer, illetve 1,35 millió; 18,26, illetve 38 százalékos adókulcsok helyett marad a 20, 30, illetve 40 százalék	153	Az 1. pontban leírtak alapján súlyosan elhibázottnak tartjuk.
3.	Eltörlik a nyudíjáruléokra és a magánnyugdíj-pénztári tagdíjra járó 25 százalékos kedvezményt	91	Ellentmondásos intézkedés. A magánnyugdíjat általában a magasabb keresetűek veszik igénybe, ezért az esélyegyenlőség irányába ható intézkedésként is felfogható. Azonban ez az intézkedés a béreket terheli, ezért célszerű lenne az szja-t ennek megfelelően csökkenteni. Másrészt azt is figyelembe kell venni, hogy magánnyugdíj-pénztár hosszútávú, kockázatos befektetés Magyarországon, nem pedig luxusfogyasztás. Lehet, hogy inkább a bankok, nyugdíjalapok pénzfelhasználását kellene szigorítani. Részletes elemzést igényel.
4.	Eltörlik a lakáshitelek törlesztésére járó 40 százalékos, évente	35	A Levegő Munkacsoport részletes javaslatokat dolgozott ki a témával kapcsolatban: ld. a http://www.levego.hu/kiadvany/allamhaz/lakas03V.htm Internet címen.

	legfeljebb 240 ezer forintos kedvezményt		
5.	Eltörlik a befektetési adóhitel-kedvezményt; a 2003. évi állományt három év alatt lehet visszafizetni	14	Abból a szempontból helyes intézkedés, hogy a béren kívüli jövedelmek jelenleg aránytalanul keveset adóznak a bértérhekhez képest.
6.	20-ról 25 százalékra nő az elkülönülten adózó jövedelmek (ingatlanbérlet, árfolyamnyereség) adója	14	Hibásnak tartjuk azon adók emelését, amelyek befizetése könnyen kijátszható, hiszen ez csak a fekete gazdaság térnyerését segíti elő. Az ilyen jellegű adók közé tartozik az ingatlanbérlet áfája. Ugyanakkor helyes intézkedésnek tartjuk az árfolyamnyereség megadóztatását, ugyanis nem célszerű az ilyen jellegű jövedelmek terhére a béreknél kedvezőbb mértékben megszabni.
7.	A cégautó adójának megduplázása	13	Helyes lépés, régóta javasoljuk. A cégautó-juttatást sok cég alkalmazza annak érdekében, hogy elkerülje az szja és tb-járulék befizetését, és így juttassa többletjövedelemhez a dolgozóit. Ráadásul ebben a juttatásban leginkább a cégek magasan fizetett vezetői részesülnek. (Minél drágább az autó, annál több adóbefizetés alól lehet kibújni.) Ez az eljárás ösztönzi a személygépkocsi-használatot, és így a fokozott környezetszennyezést.
8.	A jelenlegi alkalmazotti adójóváírás és a minimálbérek adómentességének fenntartása	-40,5	Az 1. pontban leírtak alapján támogatandónak tartjuk.
9.	Társasági adó		
10.	3-ról 4 százalékra nő az off-shore cégek adója	8	Támogatandó.
11.	Általános forgalmi adó (áfa)		
12.	5 százalékra nő a 0 mérték		Az EU felé vállaltuk, ezért elkerülhetetlen intézkedés (de nem igazságos az EU egyes országaiban alkalmazott mértékhez viszonyítva).
13.	15-re nő a 12 százalékos mérték		Súlyosan elhibázottnak tartjuk. Elsősorban a mezőgazdaságot, a kultúrát, a környezetvédelmet és egyes szolgáltatásokat sújt. Mivel az e körbe tartozó termékek és szolgáltatások túlnyomó része a hazai vállalkozásoktól származik, ez az intézkedés a magyar gazdaságot gyengíti az importtal szemben. Így rontja az ország fizetési mérlegét is.
14.	23-ra csökken a 25 százalékos mérték		Elhibázottnak tartjuk. Az 1. pontban említett indokok alapján az adóterhek csökkentését a munkaerőn lévő adó- és járulékterhek mérséklésével kell megoldani, nem pedig a fogyasztást terhelő 25%-os áfa-mérték csökkentésével. Amennyiben ugyanis a 25%-os áfa mértékét csökkentjük, a munkabéren lévő terheket kevésbé tudjuk mérsékelni. Ráadásul ezen intézkedéssel egy sor súlyosan környezetterhelő tevékenységet ösztönzünk (pl. olcsóbbá válik a személygépkocsik és üzemanyagok vásárlása).

15.	A háztartási energia áfája – a gáz kivételével – 12-ről 23 százalékosra nő		<p>Egy komoly kivétellel (ld. alább) helyes lépésnek tartjuk, régóta javasoljuk. Ez felel meg az Európai Unió Alapszerződésének is, amely kimondja: „A Közösség környezetpolitikájának célja a magas szintű védelem, figyelembe véve ugyanakkor a Közösség különböző régióinak helyzetében mutatkozó különbségeket. Ez a politika az elővigyázatosság és a megelőzés elvén, a környezeti károk elsődlegesen a forrásuknál történő elhárításának elvén, valamint a „szennyező fizet” elven alapul.” Az áfa-mérték átsorolása elősegíti az energiatakarékosságot, az energiahatékonyság javítását, a környezet szennyezésének mérséklését. Csökkenti az importfüggőséget. Inflációs hatása csak részben és átmenetileg lenne. Az energiaracionalizálás következtében egyrészt az energiaköltségek csökkennének (vagy legalábbis kisebb mértékben növekednének), másrészt a foglalkoztatottság növekedése és a struktúra javulása következtében az inflációs hatás szerkezetében mérséklődne. A hatékonyság és a foglalkoztatottság növekedésének multiplikátor jellegű hatásai következtében ugyanis a fajlagos társadalmi költségek mérséklődnének, ami antiinflációs jellegű. Azaz az energia helyett olyan magasan feldolgozott társadalmi javakat használnánk fel, amelyek nagy hozzáadott értéket tartalmaznak. A foglalkoztatottság növekedése pedig a jelenlegi munkanélküliséget, és ezáltal a szociális segély társadalmi terheit csökkentené. Ugyanakkor minden új foglalkoztatott belépése az egy főre eső egyéb társadalmi költségeket is mérsékli. Társadalmilag is igazságos ez lépés, hiszen az alacsony áfa-mértékkel leginkább a gazdagabb rétegek részesültek jelentős támogatásban.</p> <p>A távfűtés áfa-mértékének 12%-ról 23%-ra történő átsorolása viszont súlyos hiba. Ezzel egy már meglévő, számos egyéb fűtési módhoz jóval környezetkímélőbb eljárás kerül veszélybe. Ez gazdasági és környezetvédelmi szempontból egyaránt rendkívül kedvezőtlen, különösen a sűrűn lakott területeken (ahol egyébként is a legelterjedtebb a távfűtés). Ez az intézkedés elsősorban a lakótelepeken élőket sújtja, akik gyakran az átlagnál alacsonyabb jövedelmekkel rendelkeznek. A lakótelepi lakások többsége pedig felújításra szorul, azonban az ehhez szükséges összegeket a távfűtés áfájának emelése után még nehezebb lesz biztosítani.</p> <p>A nehezebb anyagi helyzetben lévőket és a közintézményeket mindenképp kompenzálni kell. Ezt egyebek mellett a nyugdíjak és a családi pótlék emelésével célszerű megvalósítani.</p> <p>A kompenzáció másik, feltétlenül alkalmazandó módja az energiahatékonysági, energiatakarékossági befektetések fokozott támogatása kell hogy legyen.</p>
16.	A személyszállítás áfája 12-ről 23 százalékra nő		<p>A közforgalmú személyszállítás közszolgáltatás, ami a szerte a világon állami támogatásban részesül. Az EU minden országában adókedvezménnyel, illetve kedvezményes áfa-mértékbe sorolással is támogatják a tömegközlekedést. A Kormány ezen javaslata súlyos környezeti károkhoz vezet, rontja a településeken az élet minőségét, növeli a szociális feszültségeket (elsősorban a nehezebb anyagi körülmények között élőket, illetve a fiatalokat sújtja).</p> <p>A javaslat az Alkotmánybíróság 28/1994. számú határozata és az ezt megerősítő későbbi határozatai alapján alkotmányellenesnek minősíthető.</p>
17.	12-16. pontok összesen	85	
18.	Megtiltják a támogatásokra jutó áfa levonását, a metró- és az autópálya-építések	22	<p>Elhibázottnak tartjuk. Nagy mértékben rontja a környezet állapotát, ezért az Alkotmányba is ütközik. Súlyosan megnehezíti a közfeladatok ellátását, illetve a környezetvédelmet szolgáló intézkedések végrehajtását. Így például a tömegközlekedéstől – beleértve a vasúti személyszállítást – ez az intézkedés több milliárd forintot vonna el. Azáltal viszont, hogy az autópálya-építések kivételnek számítanak, egy</p>

	kivételével		gazdaságilag ésszerűtlen és a környezetet súlyosan szennyező tevékenységnek nyújtanak többlettámogatást, ami számunkra elfogadhatatlan.
19.	Jövedéki és fogyasztási adó		
20.	A dohány, a szeszes ital és az üzemanyagok áfájának csökkentését ellensúlyozó emelés	23,2	Mivel súlyosan környezetszennyező és egészségkárosító tevékenységek adóját emelik, mindenképp támogatandó. Nemzetközi tapasztalatok mutatják, hogy ezen termékek árának emelése különösen a fiatalok körében visszatartó hatású. Ugyanakkor a társadalmi tudat formálására is el kell különíteni forrásokat. Fontos felhívni arra is a figyelmet, hogy az ezen tevékenységeket végzők még így sem fogják teljesen megfizetni az általuk okozott károkat.
21.	Csökken a gázolaj adója: 85-ről 80 forintra literenként	-4	Egy súlyosan környezetszennyező tevékenységeknek nyújt további támogatást. Nem elfogadható az az indok, hogy ezáltal csökken az üzemanyag-turizmus. Egyrészt ukrán viszonylatban a most meghozott intézkedések erőteljesen visszaszorították ezt a tevékenységet. Romániában a gázolaj ára sokkal alacsonyabb, mint nálunk, tehát az 5 forintos adómérséklés az üzemanyag-turizmust nem befolyásolja. A többi országhoz viszonyítva az árkülönbség nem jelentős, és az üzemanyag-turizmust egyéb intézkedésekkel is hatékonyan vissza lehet szorítani. A javaslat az Alkotmánybíróság 28/1994. számú határozata és az ezt megerősítő későbbi határozatai alapján alkotmányellenesnek minősíthető.
22.	Egyéb adók		
23.	Ápolási díj bevezetése: a kereset 1 százaléka	53	Az 1. pontban leírtak alapján súlyosan elhibázottnak tartjuk.
24.	Hatékonyabb adó- és járulékbeszedés	40	Reméljük, tényleg megvalósul.
25.	Ökoadó	22	Elvben üdvözlendő, azonban a részletek ismerete nélkül nem lehet megalapozott véleményt alkotni. Tekintettel arra, hogy az egyéb tervezett intézkedések nagyságrenddel több adókedvezményt, illetve támogatást nyújtanak a súlyosan környezetszennyező és egészségkárosító tevékenységeknek, az új ökoadók bevezetése szemfényvesztésnek is tekinthető.
26.	Társadalombiztosítási járulékalap szélesítése	13	Értesüléseink szerint főleg az östermelőket érinti. Vitatható, rontja az agrárgazdaság versenyképességét.
27.	Az 50 év feletti egészségügyi hozzájárulásának (eho) eltörlése, a gyestről, gyedről visszatérőknek kedvezményes eho	-1	Helyes intézkedésnek tartjuk, mert a foglalkoztatás növelését segíti elő.
28.	Az iparüzési adó alapjába nem számítanak be a befektetett eszközök és a kamatok	-5	Támogatandónak tartjuk.
29.	Kis összegű intézkedések	15-20	Értesüléseink szerint ide tartozik például a 33 750 fő/év rehabilitációs hozzájárulás megnégyszerezése.

			Helytelen, ha növeli a bérterheket.
30.	Összesen	550,7- 555,7	

Költségvetési kiadások

Sor-szám	A Pénzügyminisztérium javaslata	Milliárd forint	A Levegő Munkacsoport értékelése
1.	Autópálya-építés	180	Társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi szempontból egyaránt súlyosan elhibázottnak tartjuk. Rontja a környezet állapotát, a gazdaság versenyképességét, növeli a társadalmi feszültséget. Az Európai Unió 2001-ben elfogadott új közlekedéspolitikája és az OECD állásfoglalása szerint is fenntarthatatlan. Részletesebb indoklás a http://www.levego.hu/kiadvany/autopalyak.htm Internet címen található.
2.	Költségvetési intézményekben dolgozók keresetének 5 százalékos emelése	175	Támogatandó. Szükséges ahhoz is, hogy legalább ne romoljon a költségvetési intézmények munkájának színvonala, hiszen ezek alapvető fontosságúak a társadalom életében.
3.	Költségvetési intézményekben dolgozók létszámának 1 százalékos csökkentése	-18	Mivel semmiféle vizsgálat nem készült ezzel kapcsolatban, aligha lehet megalapozott véleményt alkotni. A vizsgálatok hiánya azonban valószínűsíti a hibás döntéseket, különösen, ha a fűnyíró elvet alkalmazzák.
4.	A nyugdíjak törvény szerinti 5 százalékos emelése	131	Támogatandó.
5.	Európai uniós befizetés	122	Kötelező.
6.	Kamattámogatások lakáscélokra a hatályos törvények szerint	48	Támogatandó, azonban a részletes feltételeket módosítani kell ahhoz, hogy egy szociális szempontból igazságosabb és környezetvédelmi szempontból jóval kedvezőbb támogatási rendszer jöjjön létre. Részletes javaslataink a http://www.levego.hu/kiadvany/allamhaz/lakas03V.htm Internet címen található.
7.	A szociálpolitikai támogatások emelése	12	Támogatandó.
8.	Humánszolgáltatások támogatásának növelése	47	Támogatandó.
9.	Önkormányzati	28	Támogatandó.

	közzolgáltatások színvonalának javítása		
10.	Társadalombiztosítási pénzbeli ellátások 5 százalékos növekménye	27,5	Támogatandó.
11.	NATO-kötelezettségek teljesítése	27,4	Hibásnak tartjuk. Az ország védelmét, biztonságát sokkal inkább szolgálná a szociális feszültségek csökkentése, a humán szféra fejlesztése, valamint a környezeti veszélyek mérséklése, semmint a honvédelmi kiadások növelése. A NATO-nak adókedvezmények révén és egyéb módokon sokkal több pénzt adunk és adunk, mint amennyit kimutatunk. Ezeket az összegeket pontosan ki kell mutatni, és a NATO-val el kell fogadtatni. „A közép-európaiak még mindig ellenállnak annak, hogy a kiadásait a lehetőségeikhez igazítsák. Keveset költenek az egészségügyi és oktatási rendszereikre, miközben odadobják a pénzt a politikailag befolyásos hadseregnek... A honvédelmi kiadásaik emelése katonailag értelmetlen. Gazdaságilag pedig örökség.” (A Business Central Europe című folyóirat 2000. októberi számának vezércikke)
12.	A gyógyszer-támogatás áfa-mérték növekedése miatti ellentételezése	11	Támogatandó, azonban intézkedéseket kell hozni a gyógyszer-felhasználás hatékonyságának javítására.
13.	Gyógyszer-támogatás növekménye	11	Támogatandó.
14.	Egészségügyi természetbeni ellátások	22	Támogatandó
15.	A 4-es metró építése	20	Csak abban az esetben elfogadható, ha ehhez a megfelelő feltételeket tudják biztosítani (ld. a http://www.levego.hu/sajto/2003/4-es_metro_felleb.htm internetes címen).
16.	A családi pótlék reálértékének megtartása (5 százalékos növelés)	9,7	Támogatandó.
17.	Jövedelempótló szociális támogatás növelése	20	Támogatandó.
18.	Támogatás kutatási-fejlesztési célokra	10	Támogatandó.
19.	A haderőreform finanszírozási tartaléka	10	
20.	Társadalom- és szociálpolitikai támogatás növelése	8	Támogatandó.
21.	A Vásárhelyi-terv támogatása	8	Támogatandó.
22.	Civil alaprogram támogatása	6	Támogatandó.

23.	Ingyenes tankönyvellátás	5	Támogatandó. Ugyanakkor felül kell vizsgálni a jelenlegi tankönyvhasználati gyakorlatot. Sokszor túl sok – nemegyszer külföldről behozott, drága – könyvet, munkafüzetet, példatárat használnak alacsony hatékonysággal. Meg kell oldani azt is, hogy egy tankönyvet ne csak egyszer használjanak, hanem továbbadják.
24.	Kiváltható költségvetési agrártámogatás	-69	
25.	A központi költségvetési intézmények támogatásának 10,8 százalékos csökkentése	-141	Az átfogó elemzések nélküli, „fűnyíró” elven végrehajtott csökkentést rendkívül veszélyesnek tartjuk. Egyes tárcák költségvetésének bizonyos tételeit lehet és kell is csökkenteni. Így például a Gazdaságfejlesztési Célelőirányzatból össze-vissza nyújtott támogatásokat olyan – nemegyszer súlyosan környezetszennyező – beruházásoknak nyújtott támogatásokat, amely beruházások ezen támogatások nélkül is megvalósulnának. Ugyanakkor nem szabad csökkenteni, sőt növelni kell a környezetvédelmi tárca kiadásait annak érdekében, hogy a lakosság és az Európai Unió által elvárt mértékben javuljon a környezet állapota, és növekedjen a jogbiztonság. (Jelenleg a környezetvédelmi hatóságok gyakran képtelenek megfelelő színvonalon ellátni a feladataikat, ami a környezeti károk mellett számottevő gazdasági veszteséggel is jár.)
26.	Egyebek	70-100	
27.	Összesen	780,6– 810,6	

A Levegő Munkacsoport javaslatai 2004. évi állami többletbevételekre, illetve kiadáscsökkentésekre

Sor-szám	Javaslat	Milliárd forint	Indoklás
1.	Autópálya-építések visszafogása	180	A Kormány a tervek szerint 300 milliárd forintot javasol autópálya-építésekre fordítani. Ez rontja a környezet állapotát, a gazdaság versenyképességét, növeli a társadalmi feszültséget. Az Európai Unió 2001-ben elfogadott új közlekedéspolitikája és az OECD állásfoglalása szerint is fenntarthatatlan. Részletesebb indoklás a http://www.levego.hu/kiadvany/autopalyak.htm Internet címen található. Javasoljuk, hogy a (300-180=) 120 milliárd forintból 50 milliárdot az M5-ös autópálya visszavásárlására fordítson, 16 milliárdot az autópálya-díjak eltörlésére (az ebből származó bevétel-kiesés ellentételezésére), további összegeket pedig a meglévő úthálózat fenntartására, felújítására.
2.	25%-os áfa-mérték megtartása	50	Az adóterhek csökkentését a munkaerőn lévő adó- és járulékterhek mérséklésével kell megoldani, nem pedig a fogyasztást terhelő 25%-os áfa-mérték csökkentésével. Amennyiben ugyanis a 25%-os áfa mértékét csökkentjük, a munkabéren lévő terheket kevésbé tudjuk mérsékelni. Ráadásul ezen intézkedéssel egy sor súlyosan környezetterhelő tevékenységet ösztönzünk (pl. olcsóbbá válik a személygépkocsik és üzemanyagok vásárlása).
3.	Gázolaj jövedéki adójának szinten tartása	4	A gázolaj jövedéki adójának csökkentése egy súlyosan környezetszennyező tevékenységnek nyújt további támogatást. Nem elfogadható az az indok, hogy ezáltal csökken az üzemanyag-turizmus. Ukrán viszonylatban a most meghozott intézkedések erőteljesen visszaszorították ezt a tevékenységet. Romániában a gázolaj ára sokkal alacsonyabb, mint nálunk, tehát az 5 forintos adómérséklés az üzemanyag-turizmust nem befolyásolja. A többi országhoz viszonyítva az árkülönbség nem jelentős, és az üzemanyag-turizmust egyéb intézkedésekkel is hatékonyan vissza lehet szorítani. A javaslat az Alkotmánybíróság 28/1994. számú határozata és az ezt megerősítő későbbi határozatai alapján alkotmányellenesnek minősíthető.
4.	Üzemanyag-turizmus visszaszorítása	30	A gépjárművek gyárilag beépített üzemanyag-tartályában behozott üzemanyagok vonatkozásában javasoljuk: 1: Vessenek ki környezetvédelmi termékdíjat minden olyan üzemanyagra, amelyet olyan országból hoznak be, ahol az üzemanyag-szabványok nem felelnek meg a magyarországiaknak. 2. Állítsák vissza azt a jogszabályi előírást, amely szerint egy járműben legfeljebb 200 liter üzemanyagot lehet behozni adó- és vámmentesen. 3. Egy napon csak egyszer lehessen vám- és adómentesen üzemanyagot behozni még akkor is, ha esetleg számlával próbálják igazolni, hogy az üzemanyagot Magyarországon vásárolták.
5.	NATO-kötelezettségek teljesítésére tervezett intézkedések elhalasztása	27,4	Az ország védelmét, biztonságát sokkal inkább szolgálná a szociális feszültségek csökkentése, a humán szféra fejlesztése, valamint a környezeti veszélyek mérséklése, semmint a honvédelmi kiadások növelése. A NATO-nak adókedvezmények révén és egyéb módokon sokkal több pénzt adtunk és adunk, mint amennyit kimutatunk. Ezeket az összegeket pontosan ki kell mutatni, és a NATO-val el kell fogadtatni. Egy sor gazdaságilag fejlett NATO- tagország esetében 2002-ben a magyarországinál (1,8%) jóval

			<p>alacsonyabb GDP-hányadot költenek védelmi kiadásokra, így például: Belgium 1,3 %-ot; Kanada 1,1%-ot; Németország 1,5%-ot; Luxemburg 0,8%-ot ; Dánia 1,5%-ot (Forrás: KSH zsebkönyv 2002.) Ráadásul a magyar GDP-ből a magas külföldi részarány miatt kisebb arányt lehet belföldi célra szétosztani, ezért igazságosabb lenne a GNI arányában történő kötelezettségvállalás, mint ahogy az az EU-ban érvényes. „A közép-európaiak még mindig ellenállnak annak, hogy a kiadásait a lehetőségeikhez igazítsák. Keveset költenek az egészségügyi és oktatási rendszereikre, miközben odadobják a pénzt a politikailag befolyásos hadseregnek... A honvédelmi kiadásuk emelése katonailag értelmetlen. Gazdaságilag pedig örültség.” (A Business Central Europe című folyóirat 2000. októberi számának vezércikke)</p>
6.	Gépjárműadó emelése és megfizettetése	25	<p>A gépjárművek nem csak közlekedésük során terhelik a környezetet. Egyre súlyosabb gondot jelent a területfoglalásuk, jelentős szennyezéssel jár a karbantartásuk, tisztításuk, továbbá súlyos környezeti teher a gépjármű-forgalomhoz szükséges háttérpar, illetve infrastruktúra létrehozása és fenntartása is. Mindezeket a költségeket – az EU és az OECD vizsgálatai alapján – messze nem fizetik meg a gépjármű-tulajdonosok. Ezért indokolt a gépjárműadó fokozottabb emelése. Értesüléseink szerint a gépjármű-tulajdonosok 30–40 százaléka nem fizeti be a gépjárműadót. Ez gazdasági, környezetvédelmi és erkölcsi szempontból egyaránt elfogadhatatlan. Ezért javasoljuk, hogy a gépjárműadót is az APEH szedje be, és a megfelelő hányadot juttassa vissza az illetékes önkormányzatnak. Így a többlet adóbevételel túlmenően több milliárd forint adóbeszedési költséget takaríthatnának meg az önkormányzatok.</p>
7.	Nehéz tehergépjárművek infrastruktúra-használati díjának bevezetése	40	<p>A nehéz tehergépjárművek évente mintegy 250 milliárd forint olyan kárt okoznak az utakban, az utak alatt futó közművezetékekben, az utak menti épületekben, a környezetben, az egészségben, amelyet nem ezen járművek üzemeltetői fizetnek meg. Ezeket a költségeket fokozatosan, de mielőbb be kell építeni az árakba. Ezt a svájcihoz hasonló úthasználati díjjal javasoljuk megoldani.</p>
8.	10 tonna tengelyterhelést meghaladó gépjárművek túlsúlydíjának emelése, kiterjesztése	8	<p>A túlsúlyos járművek évente sok milliárd forint kárt okoznak, miközben a túlsúly-díjból származó állami bevétel 2002-ben mindössze 900 millió forint volt. Ezért a túlsúly-díjat emelni kell és a mentességeket meg kell szüntetni.</p> <p>Az EU előírásainak megfelelően a Kormány azt tervezi, hogy a fő közlekedési utakat alkalmassá teszi 11,5 tonna tengelyterhelésre a jelenlegi 10 tonna helyett. Ez az ún. útburkolat-megerősítési program, amely a gépjárművek néhány ezrelékének az igényeit szolgálja, 300 milliárd forintjába kerül a magyar adófizetőknek. Ezt semmilyen szempontból nem tartjuk elfogadhatónak. Ezt a terhet teljes egészében azokra kell terhelni, akiknek erre igénye van. Ez különösen indokolja a túlsúly-díjak jelentős megemelését.</p>
9.	Külföldi kiküldetések napidíjának egységesítése	6	<p>Jelenleg a közúti teherfuvarozásban dolgozók külföldi napidíja jóval magasabb szintig mentesül az szja és tb-járulék befizetésétől, mint az egyéb tevékenységeknél (például a vasútnál). Ezt a megkülönböztetést azért is javasoljuk megszüntetni, mivel ellentétes az EU és a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) előírásaival. Sérti a piaci versenyt. A kizárólag a közúti szektornak adott kedvezmény állami támogatásnak minősül, és emiatt az összes magyar regisztrációjú tehergépjármű és autóbusz a kedvezmény teljes összegének többszörösét kitevő bírságra számíthatunk.</p>
10.	Személygépkocsi-használat elszámolásának	200	<p>A személyi jövedelemadó és a társadalombiztosítási járulékok befizetésének elkerülésére széles körben elterjedt módszer, hogy a személygépkocsik magáncélú használatát is hivatalos útnak számolják el. Ezeknek a törvénytelen és társadalmilag rendkívül igazságtalan manipulációknak a következtében az</p>

	szigorítása		államháztartás évente legalább 200 milliárd forint adóbevételtől esik el. Ugyanakkor ez erőteljesen ösztönzi az autóhasználatot is. Elfogadhatatlan, hogy miközben a PM a tisztességesen adózók szja- és tb-befizetéseit növelni szándékozik, semmit sem tesz ennek a törvénytelen és óriási nemzetgazdasági károkat okozó gyakorlatnak a megszüntetésére. (Bár közvetten ez az intézkedés is növeli a bérterheket, azonban az említett okok miatt a hatása sokkal kedvezőbb, mint a PM által javasolt eljárás.) A taxizásnál továbbra is meg kell tartani a költségként való elszámolhatóságot. Egyes szakmák esetében (pl. házi orvosok) szükséges lehet bizonyos mértékű kompenzáció.
11.	Személygépkocsik regisztrációs díja	30	A személygépkocsi-állomány rohamosan növekszik. Ugyanakkor a gépjárművek fogyasztási adójából származó állami bevétel csökkent. Ennek egyik oka az, hogy a katalizátoros autók fogyasztási adója jóval alacsonyabb, mint a katalizátor nélkülieké, ugyanakkor ez utóbbiak forgalomba állítása fokozatosan csökkent, majd megszűnt. Ezért a megkülönböztetés a továbbiakban nem indokolt, minden esetben az eddigi legmagasabb mértékű fogyasztási adót kell alkalmazni. A fogyasztási adó emelése azért is indokolt, mert a személygépkocsi-vásárlás az elmúlt években több száz milliárd forint rejtett kedvezményben részesült a vámok megszüntetése, illetve csökkentése és a forint felértékelése következtében. (A gépkocsik fogyasztási adóját 2004-ben regisztrációs díjjá alakítják át, de ez a lényegen nem változtat.)
12.	Forma-1 Magyar Nagydíj támogatásának megszüntetése	3	A Forma-1 rendezvénynek jelentős a környezetkárosító hatása. Az évi 3 milliárd forint mértékű közvetlen állami támogatás mellett a Forma-1 hatalmas rejtett támogatásokat is élvez (nem fizeti meg a környezeti károkat, mentesül a dohányreklám-tilalom alól stb.). Ezért legalább a közvetlen állami támogatást meg kell szüntetni. (A dohányreklám kizárólagos közzétételére jogosult a Forma-1, így az ebből származó belföldi és külföldi monopoljellegű reklámbevételek legalább 10 milliárd forint értéket érnek el. Így nemhogy támogatást, hanem az ezen különleges jogokból eredő többletbevétel elvonása is indokolt.)
13.	Külföldi autóbuszok utáni áfa beszedése	5	Jelenleg Ausztriában, Csehországban és Szlovákiában is behajtják az áfát a külföldi autóbuszok utaskilométer teljesítménye után az országuk területén. Magyarországon mulasztás miatt ezt nem végzik el. Így a Magyarországon bejegyzett autóbuszok és a MÁV utasszállításának hátrányos, a tisztességes piaci versennyel ellentétes megkülönböztetését is felszámoljuk. A PM a jelenlegi gyakorlattal megsérti a versenytörvényt és így még kártérítésre is kötelezhető!
14.	Szénhidrogének bányajáradékának emelése	40	Nem megújuló nyersanyag-kincseink, pótolhatatlan természeti erőforrásaink fokozottabb megóvása, illetve a környezetkárosítás csökkentése céljából szükséges a bányajáradék emelése.
15.	Nem-szénhidrogén anyagok bányajáradékának emelése	3	Nem megújuló nyersanyag-kincseink, pótolhatatlan természeti erőforrásaink fokozottabb megóvása, illetve a környezetkárosítás csökkentése céljából szükséges a bányajáradék emelése.
16.	Földvédelmi járulék emelése és kiterjesztése	50	A földvédelmi járulék jelenleg olyan alacsony, hogy nem ösztönöz a termőföld, a zöldterületek megőrzésére. Ez hatalmas nemzetgazdasági károkat okoz, és rendkívül elterjedt korrupciós ügyleteknek is a táptalaja. Ezért a járulék mértékét sokszorosára kell emelni és a mentességeket meg kell szüntetni.. Ez az intézkedés azért is hasznos, mert a zöldmezős beruházások helyett a barnamezős (a felhagyott ipari és egyéb leromlott, zöldfelülettel nem fedett területen történő) beruházások megvalósítását is ösztönöznék, ami nemzetgazdasági és környezetvédelmi szempontból is sokkal előnyösebb.

17.	Pornó- és erőszak tartalmú termékek és szolgáltatások kulturális járulékanak megfizettetése	5	A televízióban, a mozikban, a videofilmeken és a nyomtatott művekben is rendkívül elszaporodott az erőszak és pornográfia megjelenítése, ami pénzben is kifejezhető, aggasztó mértékű károkat okoz az egész társadalomnak. Ezen termékek és szolgáltatások után a hatályos törvényi előírás szerint 25%-os járulékot kell befizetni, azonban a hiányos jogszabályok miatt ezt az APEH nem tudja végrehajtani. Ezért a jogszabályok pontosítása szükséges. Elfogadhatatlan, hogy a PM a sajtótermékek áfáját egységesen emelni akarja, miközben hallgatólagosan tudomásul veszi, hogy a társadalmilag káros sajtó- és egyéb termékeket és szolgáltatásokat terhelő járulékot – a törvényt megszegve – nem fizetik be. Egyébként ennek a járuléknak a beszedése részben fedezetet nyújtana arra, hogy sajtótermékek áfáját 5%-os mértékbe sorolják át, ami erősítené a magyar nyelv és kultúra helyzetét, és javítaná a lakosság tájékozottságát.
18.	Összesen	706,4	